

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalovaného.

Důvody:

Prvý soudce žalobě na zaplacení 450 K vyhověl, druhý ji zamítl pro tentokráte, uznal tedy ve prospěch žalovaného. Tu by tedy měli pouze žalobci právo dovolati se, nemá ho však žalovaný, neboť výsledkem rozsudku je, že se oba shodují v tom, že nelze žalobu zamítnouti pro vždy — máf první za to, že ji vůbec nelze zamítnouti, a druhý, že ji lze zamítnouti jen pro tentokrát — a v tom je tedy druhý potvrzujícím, neboť správně byl by měl říci, že se odvolání jen potud vyhovuje, že se žaloba pro tentokrát zamítá, v ostatku však že se odvolání, žádající zamítnutí pro vždy, místa nedává. Dovolání je tedy dle § 500 poslední odstavce a § 502 odst. 3 c. ř. s. nepřipustné a bylo je proto dle § 507, odstavec první a 513 a 474 odstavec druhý c. ř. s. odmítnouti.

Čís. 1937.

I ku knihovnímu vydržení třeba nejen pravosti, nýbrž i pořádnosti a bezelstnosti knihovní držby.

Účinky dokonaneho knihovního vydržení nebyly dotčeny §em 201 III. dílčí novely k obč. zák., jímž zrušen § 1467 obč. zák.

Žalobu toho, kdo domáhá se, by připsány mu byly pozemky, jím užívané, připsané však omylem na jiného, jest posuzovati dle zásad žaloby z domnělého vlastnictví (§ 372 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 24. října 1922, Rv I 529/22.)

Při parcelaci dvoru č. p. 45 v K., kterou v roce 1905 dražbou prováděl Bernard W., vydražil Martin P. pozemky č. kat. 2197/1 a 2197/2 v K., kdežto Antonín D. koupil pozemek č. kat. 2124, oba zaplatili kupní cenu a ujali se spolu se svými manželkami k tomu v koupených pozemcích. Avšak při sepisování smluvních listin sběhl se omyl potud, že pozemky č. k. 2197/1 a 2197/2, koupené Martinem P-em, byly označeny jako č. k. 2124, a naopak tento pozemek, koupený Antonínem H-em, jako č. k. 2197/1 a 2197/2, čímž se stalo, že manželům P-ovým byl knihovně připsán pozemek č. k. 2124 místo pozemků č. k. 2197/1 a 2197/2, a manželům H-ovým byly připsány pozemky č. k. 2197/1 a 2197/2 místo pozemku č. k. 2124. Domáhali se proto manželé P-ovi žalobou, by bylo uznáno právem, že manželé H-ovi jsou povinni uznati vlastnictví žalobců k rolím č. k. 2197/1 a 2 a k umožnění provedení knihovního pořádku vydati ohledně těchto pozemků žalobcům prohlášení způsobilé ke vkladu do knih, na základě něhož by zmíněné pozemky byly přepsány z knihovní vložky čís. 19 a pro žalobce bylo na ně vloženo vlastnictví proti tomu, že žalobci odevzdají žalovaným prohlášení způsobilé ku vkladu do knih, na základě něhož by role č. kat. 2124 mohlo býti odepsáno z vložky čís. 303 a pro žalované na ně vloženo právo vlastnické. Manželé H-ovi domáhali se pak žalobou, by manželé P-ovi uznali jich právo vlastnické k pozemku čís. 2197/1 a 2197/2 a jim tyto pozemky do skutečné držby odevzdali. Procesní soud první stolice žalobě manželů P-ových

vyhověl, žalobu manželů H-ových zamítl. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil mimo jiné z těchto důvodů: Nelze souhlasit s náhledem odvolatelů, že žaloba manželů P-ových proti nim jest pochybena, ježto tito s nimi nejsou v žádném smluvním poměru, nýbrž toliko s Bernardem W-em, od něhož pozemky v dražbě koupili, že tedy odvolatelé nejsou ku sporu o žalobě manželů P-ových pasivně legitimováni, ježto tito ani netvrdí, že by spolupůsobili při smlouvě uzavřené s Bernardem W-em. Žaloba manželů P-ových jest žalobou vlastnickou dle předpisu § 366 obč. zák., kterou se žalobci, kteří jsou v pravém, pořádném a bezelstném držení pozemků č. kat. 2197/1 a 2197/2 domáhají toho, by se vkladem práva vlastnického po rozumu § 431 obč. zák. stali zápisem tohoto práva do knih pozemkových vlastníky pozemku žalovaným manželům H-ovým do vlastnictví v knize pozemkové připsaných. Pravými žalovanými jsou zde tudíž manželé H-ovi, kteří žalobcům zápisem svého práva vlastnického v knižích pozemkových v dosažení tohoto účelu jsou na překážku a nikoliv Bernard W. Naznačeného účelu žaloby vlastnické bylo lze dosáhnouti buď domáháním se nároku na vydání a odevzdání vkladné listiny žalovanými žalobcům, neb odsouzením žalovaných ku snášení vkladu práva vlastnického pro žalobce na základě rozsudku, žalované k tomu odsuzujícího. Zde byla správně volena cesta první, poněvadž žalobci uznávají svou vzájemnou povinnost, vydati a odevzdati žalovaným z ruky do ruky vkladnou listinu, způsobilou k tomu, by právo vlastnické na pozemek č. kat. 2124 pro ně bylo zapsáno. Předpis § 1467 obč. zák. zrušen byl ustanovením § 201 cís. nař. ze dne 19. března 1916. čís. 69 ř. zák. III. dílčí nov. Ústav pozemkových knih věnován jest pořádnosti a bezelstnosti držení nemovitostí. Knihovní držení manželů H-ových ohledně pozemků č. kat. 2197/1 a 2197/2 není ani pořádné (§ 316 obč. zák.) ani bezelstné (§ 326 obč. zák.), nemajíť ohledně pozemků těchto platného titulu, to jest právního důvodu k nabytí pozemků, ježto nevydražili těchto pozemků, nýbrž pozemek č. kat. 2124 a jen omylem jim pozemky ty ve smlouvě místo pozemku posléze jmenovaného přiznány byly, a proto ani z příčin pravděpodobných pozemky č. kat. 2197/1 a 2197/2 za své pokládati nemohli, poněvadž vydražili a zaplatili pouze pozemek č. kat. 2124 a na něm hned druhého dne po dražbě pracovati počali a dosud ho také užívají a drží, kdežto manželé P-ovi mají platný titul na pozemky č. kat. 2197/1 a 2197/2 ve smlouvě uzavřené nejvyšším podáním při dražbě a jeho přijetím Bernardem W-em. Knihovní zápis práva vlastnického manželů H-ových na pozemky č. kat. 2197/1 a 2197/2 není platným, zakládaje se na nepravé smlouvě, spočívající na omylu, a knihovní zápis nemůže nikterak propůjčiti práva, kterých nebylo zákoným způsobem nabyto.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Vezmou-li se za základ skutková zjištění nižších stolic, nelze dovolání, opírajícímu se o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. .s., přiznati oprávněnosti. Potud ovšem odvolací soud se mýlí, pokud pokládá za to, že nebylo vůbec lze užití ustanovení § 1467 obč. zák., poněvadž bylo zrušeno šem 201 třetí dílčí novely. Tříletá lhůta, stanovená v § 1467 obč.

zák., dávno prošla před vydáním třetí dílčí novely, a kdyby byli manželé H-ovi nabyli práv dle § 1467 obč. zák., nebyla by tato nabytá práva pozdějším zrušením § 1467 obč. zák. samozřejmě nikterak bývala dotčena. Lze stranou ponechat otázku, zda nyní zrušený § 1467 obč. zák. po vydání obecného zákona knihovního z roku 1871 vzhledem k §§ 61 a násl. tohoto zákona měl ještě nějaký právní význam, neboť, i když se přisvědčí k této otázce, nemohou se manželé H-ovi s úspěchem dovolávat jeho ustanovení. Vyžadovalať se — jak v literatuře a judikatuře uznáno — i k tak zvanému knihovnímu vydržení dle § 1467 obč. zák. vedle pravosti též pořádnost a bezelstnost knihovní držby, a právě těchto předpokladů není na straně manželů H-ových. Je zjištěno, že nekoupili pozemků č. k. 2197/1 a 2197/2, nýbrž pozemek č. k. 2124, a proto nemají platného titulu, neboť titulem není smluvní listina, jak dovolatelé se domnívají, nýbrž právní jednání, osvědčené smluvní listinou, zde tedy kup. Manželé H-ovi byli si toho však i vědomi, že nekoupili pozemků č. k. 2197/1 a 2197/2, ježto by jinak nebylo vysvětlitelné, proč od roku 1905 bez jakýchkoli námitek užívali pozemku č. k. 2124, a proto nelze je pokládati za bezelstné. Nemohou se ve svůj prospěch odvolávat na nic jiného, než na zřejmě mylný zápis knihovní. Naproti tomu mají manželé P-ovi pro sebe platný titul (kup) a pravý způsob i bezelstnost faktické držby, a nelze jim tudíž brániti, by se nedomáhali žalobou toho, by knihovní stav byl uveden v soulad s pravým stavem skutečným. Nejde sice o žalobu vlastnickou po rozumu § 366 obč. zák., jak odvolací soud předpokládá, poněvadž první podmínkou této jest vlastnictví žalobcu, vlastnictví nemovitostí se nabývá jen knihovním vkladem (§§ 425 a 431 obč. zák.), a sporné pozemky nejsou knihovně připsány manželům P-ovým, ale není závažné posuzovati žalobu dle § 372 obč. zák. jako žalobu z domnělého vlastnictví (actio publiciana). Když tomu tak, jest dána jak aktivní legitimace manželům P-ových, tak i pasivní legitimace manželům H-ových, neboť žalobu dle § 372 obč. zák. mohli samozřejmě podati jen manželé P-ovi jako naturální držitelé a mohli ji podati jen proti manželům H-ovým jako slabším držitelům knihovním. Že tu jsou předpoklady § 372 obč. zák., vysvítá však již z toho, co výše bylo uvedeno. Ustanovení občanského zákoníka o omylu — §§ 871 a násl. — nepřicházejí zde vůbec v úvahu a proto není třeba zabývat se příslušnými vývody dovolacího spisu. Z těchto úvah plyne oprávněnost nároku manželů P-ových a důsledkem toho bezdůvodnost nároku manželů H-ových, pročez nižší soudy právem vyhověly žalobě oněch a zamítly žalobu těchto.

Čís. 1938.

Konto-W.

Práva dle čl. 376, odstavce třetí, obch. zák. může se vzdáti komitent nejen výslovně, nýbrž i mlčky. Použití práva toho nelze spatřovati v tom, že komitent se ohradil proti vyúčtování výtěžku z komisiního obchodu na t. zv. »konto W.«.

Použití onoho práva není sice vázáno na určitou lhůtu, dal-li však komisionář, ač nepojmenoval smluvníka, na jevo, že nechce býti pokládán za přímého smluvníka, musí dáti komitent bez odkladu na jevo vůli, že